

Advies nr 21/2015 van 17 juni 2015

Betreft: Voorontwerp van wet houdende wijzigingen van het strafrecht en de strafvordering (CO-A-2015-032)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de Minister van Justitie, ontvangen op 04/06/2015;

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans;

Brengt op 17 juni 2015 het volgend advies uit:

A. ONDERWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Commissie ontving een adviesaanvraag van de heer Koen Geens, Minister van Justitie, (hierna "de aanvrager") over een voorontwerp van wet houdende wijzigingen van het strafrecht en de strafvordering (hierna "het voorontwerp").
2. Het voorontwerp beoogt onder meer de wijziging van bepalingen van het Wetboek van strafvordering, van het Gerechtelijk wetboek, van de wet van 30 november 1998 *houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst*, van de wet van 7 december 1998 *tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus* en van de wet van 11 januari 1993 *tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme*.
3. De aanvrager vraagt het advies van de Commissie met betrekking tot de artikelen 40, 43, 44, 95, 101 tot 104 en 197 tot 201 *bis* van het voorontwerp.
4. De Commissie merkt op dat artikel 95 de wijziging betreft van een bepaling van het Wetboek van strafvordering met betrekking tot de ontrekkingsprocedure en de verwijzing van de ene rechtbank naar de andere en geen verband houdt met de materie privacybescherming. Bijgevolg zal zij dit artikel van het voorontwerp niet analyseren.
5. De Commissie meent daarentegen dat de artikelen 184 en 195 van het voorontwerp een impact hebben op de bescherming van de privacy en bijgevolg dienen te worden onderzocht.

B. ONDERZOEK VAN HET VOORONTWERP

I. Opmerking betreffende artikel 31 van het voorontwerp – ontworpen artikel 37quater, § 3, 2de lid, 3de streepje alsook § 4, 4de lid, 3de streepje en 8ste lid, 3de streepje Strafwetboek

6. De Commissie merkt op dat de verwijzing in het artikel van het ontwerp naar de geldende bepaling van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna de "WPA"), die betrekking heeft op de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG), niet up-to-date is.
7. Het gaat inderdaad niet om het (oude) artikel 44/4 van de WPA maar wel om de artikelen 44/2, 2de lid, 1°, 44/5 en 44/7 tot 44/11/1 van de WPA die momenteel de ANG omkaderen sedert de wijzigingen die werden aangebracht door de wet van 18 maart 2014 *betreffende het politionele informatiebeheer en tot wijziging van de wet van 5 augustus 1992 op het*

*politieambt, de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens en het Wetboek van strafvordering*¹

II. Onderzoek van artikel 40 van het voorontwerp – wijzigingen aangebracht aan artikel 28septies van het Wetboek van strafvordering

1. Voorstelling van de wijzigingen

8. Artikel 28septies van het Wetboek van strafvordering (hierna de "Sv") handelt over het mini-onderzoek dat de procureur des Konings de mogelijkheid biedt om de onderzoeksrechter te verzoeken bepaalde onderzoekshandelingen te verrichten die tot zijn exclusieve bevoegdheid behoren, en dit, zonder dat de zaak noodzakelijkerwijs moet overgaan in een volwaardig gerechtelijk onderzoek geleid door de onderzoeksrechter².
9. Artikel 40 van het voorontwerp beoogt de uitbreiding om pragmatische redenen van het toepassingsgebied van het mini-onderzoek tot onderzoekshandelingen die hiervan momenteel expliciet uitgesloten zijn, met name:
 - het afluisteren van privé-communicatie en -telecommunicatie (artikel 90ter Sv);
 - observatie met gebruik van technische hulpmiddelen om zicht te krijgen in een woning (artikel 56bis, tweede lid, Sv);
 - inkijkoperaties in een woning (artikel 89ter Sv)
 - de huiszoeking.
10. De memorie van toelichting verduidelijkt dat het doel hetzelfde is als bij de invoering van het mini-onderzoek door de wet van 12 maart 1998 *tot verbetering van de strafrechtspiegeling in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek*, zijnde enerzijds om de onderzoeksrechter te ontlasten van de relatief eenvoudige of kleine strafzaken, zodat hij zich zou kunnen wijden aan de meer complexe zaken, en anderzijds de relatief zware procedure te vermijden die is verbonden aan een gerechtelijk onderzoek.
11. De aanvrager voegt hieraan toe dat het Grondwettelijk hof de verschillende behandeling, ingevoerd door de wet van 6 januari 2003 *betreffende de bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden*, waarmee enerzijds de observatie met gebruik van technische hulpmiddelen om zicht te krijgen in een woning en de inkijkoperaties in een woning werden voorzien in het mini-onderzoek maar anderzijds niet de huiszoeken en

¹ Waarover de Commissie haar advies nr. 47/2013 verstrekke op 2 oktober 2013 http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/advies_47_2013.pdf.

² Zie M. Franchimont, A. Jacobs et A. Masset, *Manuel de procédure pénale*, 4e éd., Larcier, 2012, p. 272.

het af luisteren, als ongrondwettelijk beoordeelde. Aangezien het besproken artikel al deze maatregelen nu opneemt in het toepassingsgebied van het mini-onderzoek, zal er tussen die maatregelen geen onderscheid meer zijn.

12. De aanvrager vermeldt overigens dat het belangrijk is voor ogen te houden dat het besproken artikel het evocatierecht van de onderzoeksrechter niet afschaft. Ten slotte wordt voorzien dat in geval van een nieuwe vordering tot "mini-onderzoek" in hetzelfde dossier, de zaak aanhangig wordt gemaakt bij dezelfde onderzoeksrechter.

2. Onderzoek van de wijzigingen

13. De Commissie meent dat de uitbreiding van het systeem van het mini-onderzoek tot alle dwangmaatregelen met uitzondering van het aanhoudingsbevel en de volledig anonieme getuigenis, bij uitstek een politieke oriëntatie is. Dit betekent dat een gerechtelijk onderzoek onder leiding van een onderzoeksrechter minder vaak zal plaatsvinden met alle negatieve gevolgen van dien onder meer op de duur van het vooronderzoek en het eindresultaat van een strafdossier. De memorie van toelichting geeft een omstandige motivering voor de uitbreiding van het mini-onderzoek waarvan de Commissie akte neemt.
14. Vanuit grondrechtenperspectief en meer specifiek de bescherming van de persoonlijke levenssfeer heeft de Commissie geen bezwaren tegen deze uitbreiding. Zij stelt vast dat de Belgische strafprocedure meer en meer opschuift richting een systeem dat de overgrote meerderheid van de lidstaten van de EU kent, met name een rechter van het onderzoek of een rechter van de vrijheden - die niet meer zelf de functies van speurder en onafhankelijk rechter combineert - die een reeks van dwangmaatregelen machtigt, maar niet meer zelf de leiding neemt van het onderzoek.
15. Vanuit grondrechtenperspectief en bescherming van de privacy kan men inderdaad bezwaarlijk problemen hebben met een versterking van een echte onafhankelijke controle door een rechter die niet "midden in het onderzoek" staat, maar integendeel kritisch en met de nodige afstand de door het openbaar ministerie gevraagde dwangmaatregelen beoordeelt, toelaat en/of afwijst. Het is duidelijk dat een dergelijk systeem van de machtigende rechter een doorgedreven, efficiënte en effectieve controle en dito inzet van deze rechter vraagt. Het openbaar ministerie van zijn kant, dat er evenzeer toe gehouden is "à charge en à décharge" te onderzoeken en dat, conform de vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie vermoed wordt loyaal te zijn³ en dat, ten slotte, overeenkomstig de vaste

³ Zie o.a. ook Cass., 19 december 2012, n° P.12.1310/F dat stelde: "il en résulte notamment que, contrairement à ce que les demandeurs ont soutenu, l'information n'est pas menée uniquement à charge. L'article 28bis §3, alinéa 2 du Code

rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, een bijzondere positie inneemt in het strafvorderlijk landschap doordat het geen particuliere belangen verdedigt maar integendeel de samenleving vertegenwoordigt en dus het publieke belang behartigt⁴, krijgt een nog belangrijker rol in dit systeem. De Grondwettelijk gewaarborgde, zaakgebonden en procedurele onafhankelijkheid van het openbaar ministerie (cf. art. 151 Grondwet), wint in dit systeem inderdaad nog meer aan belang.

16. Langs de andere kant laat het ontwerp het evocatierecht van de onderzoeksrechter onverlet wat in de memorie als een vorm van "tegengewicht" lijkt te worden beschouwd voor de uitbreiding van het mini-onderzoek, wat met zich brengt dat België nog steeds met een procedureel hybride toestand blijft zitten. De ene keer immers zal een onderzoeksrechter evoceren, de andere keer dan weer niet, terwijl er geen criteria voorhanden zijn voor de evocatie die dus kunnen verschillen van onderzoeksrechter tot onderzoeksrechter en van arrondissement tot arrondissement. Deze feitelijke toestand, die reeds sedert de Franchimont-wet van 1998 bestaat, roept vanuit het gelijkheidsbeginsel toch wel enige vragen op. Hoe dan ook, het is de Commissie bekend dat het debat "onderzoeksrechter/rechter van het onderzoek of rechter van de vrijheden" pas definitief zal worden beslecht in het kader van de aangekondigde algehele herziening van de strafprocedure.

III. Onderzoek van artikelen 43 en 44, 2° en 3° van het voorontwerp – wijzigingen aangebracht aan artikelen 88bis en 90quater Sv

1. Voorstelling van de wijzigingen

17. De artikelen 88bis en 90quater Sv handelen respectievelijk over de maatregelen inzake opsporing en lokalisering van communicaties en voor het afluisteren die in beginsel tot de bevoegdheid van de onderzoeksrechter behoren.

d'instruction criminelle la soumet à l'obligation de veiller à la légalité des moyens de preuve ainsi qu'à la loyauté avec laquelle ils sont rassemblés. La loyauté du ministère public se présume pas. Daarmee geeft het Hof aan dat ook het openbare ministerie à charge en à décharge onderzoekt en wettelijk op die manier moet optreden, wat de logica zelf is wanneer men moet waken over de wettigheid en loyaliteit van de bewijsverzameling (zie ook Cass., 27 april 2010, P.10.0119.N).

⁴ Het Grondwettelijk Hof heeft reeds lang en herhaaldelijk het volgende gesteld: "Tussen het openbaar ministerie en de verdachte bestaat een fundamenteel verschil dat op een objectief criterium steunt: het openbaar ministerie vervult, in het belang van de gemeenschap, de opdrachten van openbare dienst met betrekking tot de opsporing en de vervolging van de misdrijven (artikelen 22 tot 47 van het Wetboek van Strafvordering) en vordert de toepassing van de strafwet (artikel 138 van het Gerechtelijk Wetboek); de verdachte verdedigt zijn persoonlijk belang" (Grondwettelijk Hof, 1 december 1994, n° 82/1994; zie ook de arresten n° 22/95, n° 43/95, n° 76/95, n° 49/97, n° 29/98, n° 58/98, n° 12/2000, n° 58/2001, n° 69/2001, n° 5/2002, n° 70/2005, n° 191/2005, n° 182/2008).

18. Het voorontwerp voert de mogelijkheid in om de dienst NTSU-CTIF⁵ van de federale politie aan te duiden als uitvoerder van de vordering met betrekking tot de te nemen maatregel.
19. Het door de aanvrager nagestreefde doeleinde is te vermijden dat een privéoperator weet van wie de vordering uitgaat en informatie verkrijgt over lopende onderzoeken die afkomstig zou zijn uit de vorderingen.

2. Onderzoek van de wijzigingen

20. De Commissie erkent dat de operator geen informatie dient te krijgen over het lopend onderzoek. Zij geeft toe dat de operator geen enkele controlebevoegdheid bezit over de vorderingen aangezien deze rol weggelegd is voor de onderzoeksgerechten of de rechter ten gronde.
21. Zij staat wel positief tegenover het feit dat de operatoren door dit systeem niet méér informatie zullen verkrijgen dan ze nodig hebben om de maatregel te kunnen uitvoeren.

IV. Onderzoek van artikel 44, 1° van het voorontwerp – wijzigingen aan artikel 90^{quater} Sv

1. Voorstelling van de wijzigingen

22. Het voorontwerp schrapt de nietigheidssanctie verbonden aan de verplichte vermeldingen in de beschikking betreffende het afluisteren.
23. De aanvrager vermeldt dat een onafhankelijke en onpartijdige rechter moet evalueren of de niet-naleving van de vormvereisten de waarde van de inhoud heeft aangetast.

2. Onderzoek van de wijzigingen

24. Met deze wijziging wil men vooreerst de nietigheidssanctie bij niet naleving van de vormvereisten voor de tapbeschikking schrappen. Het al of niet voorzien van tekstuele nietigheden in de strafprocedure is een politieke beleidskeuze en is bovendien een zeer complexe aangelegenheid. De Commissie neemt akte van de omstandige verantwoording in de Memorie van Toelichting. Deze wijziging moet in ieder geval samen gelezen worden met de bekende Antigoonrechtspraak van het Hof van Cassatie en met artikel 32 van de

⁵ National Technical & Tactical Support Unit - Central Technical Interception Facility die zal moeten worden aangeduid bij koninklijk besluit.

Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering. Vast staat alleszins dat het huidige Belgische strafvorderlijke nietigheidssysteem elke vorm van coherentie mist. Slechts een handvol bepalingen in het Wetboek van Strafvordering zijn voorzien op straffe van nietigheid, terwijl voor de meest courante en verregaande (bijzondere) opsporingsmethoden geen tekstuele nietigheid is voorzien, (bv. de huiszoeking, de inijkoperatie, de observatie, de infiltratie, enz. ...) Het lijkt dus coherenter en meer in overeenstemming met het gelijkheidsbeginsel om ook voor de telefoontap geen tekstuele nietigheid te voorzien en de rechter, conform artikel 32 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering te laten oordelen of eventuele vormfouten in het kader van de telefoontap hebben geleid tot hetzij de onbetrouwbaarheid van het bewijs, dan wel het recht op een eerlijk proces onmogelijk hebben gemaakt.

V. Onderzoek van artikelen 101 tot 104 van het voorontwerp – wijzigingen aan artikelen 40 en 57 van het Gerechtelijk wetboek en invoeging van de artikelen 46/2 en 46/3

1. Voorstelling van de wijzigingen

25. Het voorontwerp voert de mogelijkheid in om op vraag van het openbaar ministerie de betekening⁶ of de kennisgeving⁷ van alle akten in strafzaken elektronisch of per aangetekend schrijven te laten uitvoeren door de gerechtsdeurwaarder. De opgelegde voorwaarde luidt dat de aangetekende brief moet ontvangen zijn door de bestemming en dat er bij een elektronische betekening een ontvangstbevestiging is.
26. De aanvrager wil aldus de efficiëntie verhogen en de kosten verminderen zonder het daadwerkelijk informeren van de bestemming te schaden.

2. Onderzoek van de wijzigingen

27. Wat artikel 101 (ontworpen art. 40 Ger.W.) betreft, kan in de memorie het volgende worden gelezen: "*Verblijft de bestemming in de gevangenis of in een instelling voor jeugdbescherming, dan gebeurt de betekening, zoals thans het geval is, door een personeelslid (artikel 645 van het Wetboek van Strafvordering). De akte kan ook door een politieambtenaar worden afgegeven*". De Commissie wenst er evenwel de aandacht op te vestigen dat luidens het wetsontwerp diverse bepalingen omtrent politie, ingediend door de

⁶ Volgens artikel 32, 1° van het Gerechtelijk wetboek is de betekening: "*de afgifte van een origineel of een afschrift van de akte; zij geschiedt bij gerechtsdeurwaardersexploot of, in de gevallen die de wet bepaalt, in de vormen die deze voorschrijft*".

⁷ Volgens artikel 32, 2° van het Gerechtelijk wetboek is de kennisgeving: "*de toezending van een akte van rechtspleging in origineel of in afschrift; zij geschiedt langs de postdiensten of per elektronische post aan het gerechtelijk elektronisch adres of, in de gevallen die de wet bepaalt, per fax of in de vormen die de wet voorschrijft*".

Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken en waaromtrent zij haar advies nr. 2015/13 van 13 mei 2015⁸ uitbracht, de mogelijkheid van betekening door de politie werd afgeschaft (zie artikel 18 van voormeld wetsontwerp dat artikel 44 van de Wet op het Politieambt wijzigt waardoor het 1^e en 2^e lid van artikel 44 als volgt zouden luiden: "*De politiediensten lenen de sterke arm wanneer zij daartoe wettelijk worden gevorderd. Zij kunnen eveneens worden belast met het betekenen en ten uitvoer leggen van gerechtelijke bevelen met uitzondering van de gerechtsdeurwaardersexploten in burgerlijke en strafzaken*" (wijziging werd onderlijnd).

28. Voor het overige meent de Commissie dat het gaat om wijzigingen met het oog op administratieve vereenvoudiging waarover zij geen verdere opmerkingen heeft.

VI. Onderzoek van artikelen 184 en 195 van het voorontwerp – invoeging van artikel 309quinquies van het Gerechtelijk wetboek

1. Voorstelling van het artikel

29. Het nieuwe ontworpen artikel 309quinquies van het Gerechtelijk wetboek bepaalt onder meer:

"§1. De Minister van Justitie wijst het Belgische lid van het gemeenschappelijk controleorgaan dat bedoeld wordt in artikel 23 van het besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken, aan onder de leden van de zittende magistratuur die zitting hebben in de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Als de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer geen lid van de zittende magistratuur telt geschiedt de aanwijzing van het lid van het gemeenschappelijk controleorgaan overeenkomstig § 2.

§ 2. Om in het kader van de toepassing van § 1, tweede lid, bij het gemeenschappelijk controleorgaan te worden aangewezen, moet het lid van de zittende magistratuur, dat zich kandidaat stelt, sedert tenminste vijftien jaar juridische functies hebben uitgeoefend, waarvan de laatste zeven jaar als magistraat van de rechterlijke orde.

De Minister van Justitie wijst het lid van de zittende magistratuur aan op advies van de bevoegde eerste voorzitter.

De aanwijzing geldt voor een termijn van vijf jaar die tweemaal kan worden verlengd.

(...)"

⁸ Advies betreffende Voorontwerpen van wet houdende diverse bepalingen – wijzigingen aan de wet tot oprichting van een beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen, aan de wet op het politieambt en aan de wet van 18 maart 2014 betreffende het politionele informatiebeheer, http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/advies_13_2015.pdf

30. Zoals de aanvrager verduidelijkt schrijft dit artikel de bestaande opdracht van het Belgische lid van het gemeenschappelijke controleorgaan in het Gerechtelijk Wetboek in en herneemt aldus de artikelen 4 en 5 van de wet van 21 juni 2004 *tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken*.
31. Artikel 195, § 2 van het voorontwerp bevat een overgangsbepaling volgens welke *"het Belgische lid van het gemeenschappelijk controleorgaan dat bedoeld wordt in artikel 23 van het besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken, dat aangewezen is op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet, voltooit zijn huidige opdracht"*.

2. Onderzoek van het artikel

32. Hoewel het de bedoeling is van de aanvrager om de actuele bepalingen rechtstreeks in te voegen in het Gerechtelijk wetboek, meent de Commissie dat het moment opportuun is om de procedure voor aanduiding van het lid van het Gemeenschappelijke Controleorgaan Eurojust (hierna afgekort GCO) te herbekijken. Zo stelt de Commissie zich vooreerst vragen bij het feit dat het de Minister van Justitie is die het Belgisch lid van het Gemeenschappelijke Controleorgaan aanduidt. Dit strookt niet met de mate van onafhankelijkheid van voormeld lid en met de onafhankelijkheid in het algemeen van zowel het GCO als van de Commissie. Het Eurojust kaderbesluit 2002/187 van 28/02/2002 voorziet in zijn artikel 23.1, 3e lid dat elke lidstaat een lid aanwijst conform zijn nationale rechtstelsel. De Belgische wetgever is dus vrij om zelf de procedurele bepalingen tot aanwijzing te nemen. Het komt de Commissie dan ook voor dat zij zelf voldoende onderlegd is en expertise in huis heeft om voor België één van haar leden aan te wijzen. De tussenkomst van de uitvoerende macht in de persoon van de Minister van Justitie is niet opportuun en stelt vragen op het vlak van grondrechtenbescherming en onafhankelijkheid. Vervolgens stelt zich de vraag waarom de keuze wordt beperkt tot leden van de zittende magistratuur binnen de Commissie, wat meteen het aantal potentiële kandidaten zeer sterk inperkt. Opnieuw kan verwezen worden naar voormeld artikel 23.1, 3^e lid van het Eurojustbesluit dat de mogelijkheid openlaat om hetzij een rechter, hetzij *"een persoon met een functie die passende onafhankelijkheid verleent"* aan te duiden. Alle leden van de Commissie voldoen perfect aan deze voorwaarde. Gelet op het feit dat de leden van de Commissie bovendien geroepen worden om deel uit te maken van diverse nationale en internationale raden, commissies of andere overlegfora, dient de keuze voor de Commissie absoluut zo ruim mogelijk gehouden te worden in functie van expertise, beschikbaarheid, interesse, enz. ... De Commissie dringt er derhalve op aan dat zij zelf, in haar midden, het lid van het GCO zou aanduiden en daarbij niet wordt beperkt

tot leden die (toevallig) ook zittend magistraat zijn. Behoudens de voorzitter immers is het feit dat een zittend magistraat lid is van de Commissie niet bij wet gegarandeerd. Dit alles betekent dat enkel het behoud van de paragraaf 1, 1^e lid, gewijzigd zoals door de Commissie gevraagd, dient behouden te blijven en de rest van het ontworpen artikel 309 *quinquies* (§2 en §3) te worden geschrapt en er dus geen nood is om een alternatief scenario te schrijven voor het geval de Commissie geen zittend magistraat zou kunnen aanduiden.

VII. Onderzoek van artikelen 197 tot 199 van het voorontwerp – invoeging van een artikel 16/2 en wijzigingen aan de artikelen 18/2, § 1 en 18/7, § 1 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst

1. Voorstelling van de wijzigingen

33. Het voorontwerp strekt ertoe twee bijzondere methodes van gegevensinzameling, die een bijzondere procedure vergen, te verwijderen uit de bijzondere inlichtingenmethoden en op te nemen bij de gewone inlichtingenmethoden:
- de vordering van de netwerkoperatoren of verstrekkers van elektronische communicatiediensten of rechtstreekse toegang tot hun klantenbestanden voor identificatie van hun abonnees of gewoonlijke gebruikers;
 - de vordering van de netwerkoperatoren of verstrekkers van elektronische communicatiediensten of rechtstreekse toegang tot hun klantenbestanden voor identificatie van de diensten die door hun abonnees of gewoonlijke gebruikers worden gebruikt.
34. De aanvrager acht het wenselijk dat deze twee bevoegdheden voortaan als gewone methoden zouden gekwalificeerd worden omdat de eerbiediging en controle van de toepassingsvoorwaarden een aanzienlijke werklast betekent voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, voor de BIM-commissie⁹ alsook voor het Vast Comité I, terwijl de beoogde methoden – zeker in vergelijking met de reeds bestaande gewone methoden – weinig tot zeer weinig intrusief zijn en bovendien veelvuldig worden toegepast.
35. Hij voegt hieraan toe dat twee bijkomende waarborgen werden ingevoegd die niet van toepassing zijn op de andere gewone inlichtingenmethoden:
- de vordering moet gebeuren door een inlichtingenofficier (en dus niet door eender welke agent);

⁹ Bestuurlijke onafhankelijke Commissie van de uitvoerende macht belast met het toezicht op de specifieke en uitzonderlijke methoden voor het verzamelen van gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Zij is samengesteld uit drie magistraten waarvan de voorzitter de hoedanigheid van onderzoeksrechter heeft.

- de inlichtingen- en veiligheidsdiensten moeten een register bijhouden van de gevorderde identificaties en van elke rechtstreekse toegang om aldus het Vast Comité I toe te laten toezicht uit te oefenen over deze inlichtingenmethoden. Mocht het Comité op basis van de analyse van deze gegevens vaststellen dat er zich problemen aandienen op het vlak van rechtmatigheid of efficiëntie, kan het steeds een toezichtsonderzoek openen en het Parlement inlichten over de resultaten. Daarenboven zal het Vast Comité I in zijn verslagen aan de nieuw ingestelde Begeleidingscommissie bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers, specifiek aandacht moeten besteden aan de wijze waarop de twee inlichtingen- en veiligheidsdiensten deze bevoegdheid hanteren.

2. Onderzoek van de wijzigingen

36. De Commissie merkt op dat het commentaar bij artikel 198 verwijst naar de artikelen 1 en 3 waarvan de inhoud geen enkel verband vertoont met dit artikel. Waarschijnlijk wil men verwijzen naar artikelen 197 en 199 van het voorontwerp.
37. De Commissie is van oordeel dat in een zekere mate een parallel kan ontwaard worden met artikel 46*bis* van het Wetboek van strafvordering. De identificatiebevoegdheid wordt verleend aan de procureur des Konings zonder de tussenkomst van de onderzoeksrechter te vergen. In geval van uiterst dringende noodzakelijkheid voorziet artikel 46*bis* Sv. er trouwens ook in dat iedere officier van gerechtelijke politie, na mondeling akkoord van de procureur, deze gegevens kan vorderen.
38. Er moet overigens opgemerkt worden dat de identificatiemaatregel van de elektronische communicatiediensten en -middelen, niet via de operatoren, maar via een technisch hulpmiddel, behouden blijft als specifieke methode (zie ontworpen artikel 18/2, §1, 4° en 18/7 §1 van de Inlichtingenwet van 30 november 1998). In dat licht heeft de Commissie geen bezwaar tegen de voorgenomen procedurele verlichting voor de inlichtingendiensten.

VIII. Onderzoek van artikelen 200 en 201 van het voorontwerp – wijzigingen van artikel 118 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus en invoeging van een artikel 138*bis*

1. Voorstelling van de wijzigingen

39. Het voorontwerp strekt ertoe de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie te verlenen aan leden van het administratief en logistiek kader van de federale en lokale politie

die, in het raam van de wegverkeerswet, vaststellingen doen gesteund op materiële bewijsmiddelen die door automatisch werkende toestellen worden geleverd.

2. Onderzoek van de wijzigingen

40. De Commissie heeft geen opmerkingen met betrekking tot het verlenen van deze hoedanigheid aan de leden van de bedoelde politiediensten.

IX. Onderzoek van artikel 201bis van het voorontwerp – wijziging van artikel 35, § 2 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

1. Voorstelling van de wijziging

41. Het voorontwerp voert een gemeenschappelijk permanent communicatiekanaal in tussen enerzijds de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) en anderzijds het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD) en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Veiligheid van de Staat en Algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht), met het oog op de strijd tegen het terrorisme, de financiering ervan en de witwasactiviteiten die hiermee verband zouden kunnen houden.
42. De aanvrager baseert zich op de Aanbeveling nr. 2¹⁰ van de Financiële actiegroep (FAG)¹¹ en de recente evenementen van januari 2015 te Parijs en Verviers om de noodzaak te rechtvaardigen van een uitbreiding van dit soort samenwerking die momenteel enkel mogelijk is met buitenlandse cellen voor Financiële Informatieverwerking, ambtgenoten van de CFI¹².

2. Onderzoek van de wijziging

43. De Commissie stemt in met deze informatie-uitwisseling tussen enerzijds de CFI en anderzijds het OCAD en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, op voorwaarde natuurlijk dat de noodzakelijke wettelijke basis bestaat voor de fluxen van het OCAD en de inlichtingendiensten naar de CFI. Terwijl deze basis bestaat voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (cf. artikelen 19 en 20 van de Inlichtingenwet van 30 november 1998), blijkt zij niet meteen uit de organieke wet van 10 juli 2006 *tot regeling van het toezicht op*

¹⁰ http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/Recommandations_GAFI.pdf.

¹¹ Intergouvernamenteel organisme voor strijd tegen witwaspraktijken en financiering van terrorisme.

¹² Op basis van artikel 35, § 2, 1ste lid van voormelde wet van 11 januari 1993.

politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse voor wat de doorzending van informatie van het OCAD naar de CFI betreft.

OM DEZE REDENEN,

Gelet op de in onderhavig advies geformuleerde opmerkingen brengt de Commissie een **gunstig** advies uit over het voorontwerp mits rekening wordt gehouden met de opmerkingen die zij formuleerde in de punten 6-7, 27, 32, 36 en 43.

Voor de Wnd. Administrateur, afw.

De Voorzitter,

(get.) An Machtens
Wnd. Afdelingshoofd ORM

(get.) Willem Debeuckelaere